

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforening.no

Hjernen vår er fantastisk

Dietrichs E, Gjerstad L.

Vår fantastiske hjerne

235 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2007.

Pris NOK 375

ISBN 978-82-05-33493-9

Allerede i tittelen slås det fast at hjernen er et fantastisk organ. Dette illustreres senere både i tekst og bilder. Gjennom vel 200 sider fanges og utdypes interessen for hjernens egen-

skaper og muligheter, og der forfatterne med entusiasme beskriver det de kaller et dynamisk mikrokosmos.

Førsteutgaven kom i 1995, samtidig med åpningen av «Hjernens år». Forfatterne mottok i den anledning Brageprisen. Utgaven som nå foreligger, avspeiler de store fremskrittene de siste 12 årene, både når det gjelder forståelsen av hjernen og behandlingsmulighetene for hjernens sykdommer. Tekst og bilder er i stor grad fornyet og oppdatert.

Boken er primært ment å gi allmenn opplysning. Som slik opplysning fungerer den meget godt. Det er ikke nødvendig med spesialiserte forkunnskaper for å kunne forstå og glede seg over hjernens muligheter slik de fremstilles her. Samtidig vil leger og andre lesere med medisinsk og biologisk innsikt i enda større grad ta til seg ny viten. Dette gjelder også for spesialister innen nevrofag. Bilder og informasjon fra *Vår fantastiske hjerne* blir ganske sikkert hyppig benyttet ved foredrag og annen informasjonsvirksomhet. Kombinasjonen av korrekte opplysninger, en lett forståelig form og glimrende illustrasjoner gjør boken til en høyt skattet kilde.

Innholdet presenteres i 18 kapitler der hjernen knyttes til spesifikke funksjoner. Eksempler er «Kontroll og koordinasjon av bevegelser», «Språk og språkområder», «Læring og hukommelse», «Søvn og drømmer», «Smerte og smertelindring», «Personlighet og dømmekraft» og «Når alt synes mørkt». Boken gir en logisk oppbygd gjennomgang av de viktigste aspektene ved hjernen, men kan med like stort utbytte leses på kryss og tvers. Dette er ingen lærebok. Det er derimot en bok spekket

med interessante faktaopplysninger bundet sammen av forfatterens dype forståelse av hjernen og dens sykdommer. Den er vel-skrevet, noe som gjør den lett å lese.

Forfatterne er nevrologer og aktive hjerneforskere. Stoff om den normale og den syke hjernen kombineres på en fremragende måte. Nevrologiske og psykiatriske sykdommer forankres i oppdatert kunnskap om hjernens struktur og funksjon. Forfatterne påpeker med rette hjernens nesten uendelige kompleksitet, og kombinert med en betydelig plastisitet. Desto mer imponerende er det at de klarer å bibringe både profesjonelle og mer amatørpregede lesere en samlet forståelse av hjernens virkemåte, og endog mens leserne underholdes underveis.

Dette er en fantastisk flott bok om et enestående organ, om den delen av kroppen som ifølge forfatterne utgjør «selve mennesket». Boken anbefales varmt til fagpersoner så vel som til den interesserte allmennhet og fortjener en svært vid leserkrets. Den vil for eksempel være en fin gave, ikke bare til kolleger, men også til familie og venner.

Nils Erik Gilhus

Seksjon for nevrologi
Institutt for klinisk medisin
Universitetet i Bergen

Mange spørsmål – få svar

Johannessen J-A, Olaisen J.

Styring av helseforetak

Hvorfor er sykehus så vanskelige å styre?
192 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2007.
Pris NOK 249

ISBN 978-82-450-0473-1

oppgaver, men konklusjonene blir av og til noe uklare, og enkelte ganger for ordrike.

Først presenteres vi for et oversiktlig sammendrag på halvannen side. Så følger ni kapitler og en lang referanse-liste. Boken er letlest, leseverdig og har flere oversikt-lige figurer. Hvert kapittel avsluttes med konklusjon og

I bokens innledning gis det en oversikt i 15 punkter over hva problemet for helsevesenet er – her er det lett å kjenne seg igjen.

Kapittel 1 omhandler styringsfilosofi i sykehuset. Det synes å være et «kunnskapsunderskudd mellom det operative nivå og styringssystemene», skriver forfatterne. Det er jeg helt enig i. I kapitlet er det en utmerket oversikt i en enkel figur om styringsfilosofien i sykehus og forskjellen mellom helsefaglig ledelsesfilosofi og foretaksfaglig ledelsesfilosofi. Det jeg savner er mer dyptpløyende problematisering av manglende vilje til politisk prioritering innen trange økonomiske rammer.

I de neste kapitlene omtales prestasjonene til helseprofesjonene, verdiskapningsprosesser – disse beskrivelsene kjenner i hvert fall jeg meg igjen i – taus kunnskap og organisatorisk læring i sykehus.

I kapittel 6 settes søkelyset på sykehus som en lærende organisasjon, og det vises bl.a. til Nils Arne Eggen som i boken om *Godfoten* sier: «Det er viktig å gå på banen for å være best mulig sjøl, men langt viktigere å gå på banen for å gjøre medspillerne gode.» Dette tror jeg svært mange ansatte og ledere i helsevesenet burde tenke nøye gjennom.

Kapittel 7 handler om teamforståelse og i kapittel 8 om forhandlingsløsninger i sykehus. Dette siste kapitlet er på 48 sider – etter min mening uforholdsmessig langt.

Forfatterne skal konkludere i kapittel 9. For meg ble dette kapitlet en skuffelse fordi jeg hadde håpet på klare konklusjoner for de utfordringene sykehusene står overfor, og ikke bare forslag om å legge forholdene til rette for egen kompetanseutvikling, læring, personlig mestring og kollektive prestasjoner m.m.

Målgruppen angis å være studenter som tenker seg karriere i norske sykehus og ledere for norske sykehus. Forfatterne mener også at boken «er egnet som pensumbok på bachelor- og masternivå i helseledelse». De 187 deloppgavene bør ifølge forfatterne løses i «grupper». Her ligger bokens største svakhet, fordi man for å kunne løse oppgavene stort sett må ha god kjennskap til sykehus. Jeg er derfor ikke sikker på hvor egnet den er for studenter uten praktisk erfaring fra sykehusvesenet. Dessuten krever gruppeoppgavene mye tid fra deltakerne. Det kan bli vanskelig å avsette den fornødne tid til løsning av oppgavene i en travel hverdag. Jeg skulle også ønske at forfatterne hadde problematisert